DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

nr. 19.00

De federale regering
Werking

Algemeen

De werking van de Ministerraad berust op gewoonte en traditie. Bij de vorming van de regering overhandigt de nieuwe eerste minister aan elk van zijn ministers en staatssecretarissen een bundel waarin richtlijnen zijn opgenomen over de werking van de regering in het algemeen en de werking van de Ministerraad in het bijzonder. Hierin worden onder meer dag en uur van de vergaderingen vermeld, welke dossiers aan de raad moeten worden voorgelegd en op welke manier, ... De bundel bevat ook voorschriften over de ministeriële deontologie, zoals de geheimhouding van de beraadslagingen.

Wat de beslissingsprocedure betreft, hadden ministers vroeger een grotere eigen bevoegdheid: binnen hun domein namen zij zelf de beslissingen zonder hun collega-regeringsleden te raadplegen.
Geleidelijk aan werden de beslissingen echter meer en meer collegiaal genomen, binnen de Ministerraad. Dat werd noodzakelijk geacht voor de samenhang binnen de regeringsploeg, die steeds een coalitie is en toch een coherent beleid moet voeren. Nu is het zelfs zo dat bepaalde beslissingen die niet in de Ministerraad overlegd werden, nietig zijn.

Waarover vergadert de Ministerraad?

De Ministerraad vergadert over het algemeen beleid van het land. Op de agenda staan actuele gebeurtenissen die de publieke opinie beroeren, de betrekkingen met het buitenland, evenals elke aangelegenheid die de regeringssolidariteit in gevaar kan brengen.

De Ministerraad bespreekt ook voorontwerpen van wet die bij het Parlement zullen ingediend worden, ontwerpen van koninklijk besluit, bepaalde ontwerpen van ministerieel besluit en omzendbrieven met budgettaire weerslag.

Hoe gaat dit praktisch in zijn werk?

» Voorbereiding

Elke minister bereidt, wat zijn departement betreft, in samenwerking met de beleidscel de dossiers voor. Over aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheid van meerdere regeringsleden wordt vooraf overlegd om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen.

» Raadplegingen en overleg

Tijdens de uitwerking van beleidsinitiatieven wordt door de minister en de beleidscel van de federale overheidsdienst overleg gepleegd met de betrokken sector, de gemeenschaps- of gewestregeringen, syndicale organisaties en andere instellingen, …

» Voorbereiding van de Ministerraad

Wanneer een regeringslid besloten heeft een initiatief te nemen, vraagt hij de inschrijving op de agenda van de Ministerraad. Elk dossier wordt aan de Ministerraad voorgelegd in 60 exemplaren, en omvat over het algemeen:

- een inleidende “nota aan de Ministerraad”, die wordt besloten met een concreet “voorstel van beslissing”
- het document zelf: het voorontwerp van wet, ontwerp van koninklijk besluit, en naargelang het geval, de memorie van toelichting en het verslag aan de Koning
- documenten die het dossier vervolledigen zoals:
  — advies van de Raad van State
  — advies van de Inspectie van Financiën
  — de regelgevingsimpactanalyse.

Wanneer een regeringslid een mededeling wenst te doen, dient hij dit vooraf aan te kondigen.

Het dossier wordt rondgedeeld aan alle regeringsleden en aan sommige andere instanties die betrokken zijn bij de werking van de Ministerraad zoals het Kabinet van de Koning, de voorzitters van de federale overheidsdiensten ...
Dat stelt de andere ministers in de gelegenheid om eventueel opmerkingen te maken.

De eerste minister stelt de agenda van de volgende vergadering op.

» Beraadslaging en beslissingsproces

Tenzij anders vastgesteld vergadert de Ministerraad éénmaal per week: op vrijdagmorgen.
De ministers komen bijeen in de Wetstraat 16 te Brussel waar de Kanselarij (de administratie) van de eerste minister is ondergebracht.

Omwille van de samenhang binnen de regering, wordt in principe niet gestemd. De Ministerraad beraadslaagt tot een consensus bereikt is. De eerste minister sluit het debat af op het ogenblik dat overeenstemming bestaat tussen de ministers. Eens de beslissing is genomen, zijn alle ministers solidair verantwoordelijk. Een regeringslid mag dus niet openlijk voorbehoud maken bij een collegiaal besluit.

Wanneer men niet tot een consensus kan komen, wordt het dossier uitgesteld. In veel gevallen wordt een dossier dan verwezen naar een werkgroep om via voorstel en tegenvoorstel tot een voor alle ministers aanvaardbare oplossing te komen. Een minister die zich uiteindelijk niet kan neerleggen bij de bereikte consensus moet ontslag nemen.

» Bekendmaking

De inhoud van de debatten in de raad is geheim. Van de ministers wordt volledige discretie verwacht. In de loop der jaren is het gebruik ontstaan dat, na afloop van de Ministerraad, via de federale voorlichtingsdienst, een persmap ter beschikking wordt gesteld met alle perscommuniqués over de beslissingen van de raad. Tevens gebeurt het dat de eerste minister en de betrokken ministers een persconferentie houden na afloop van de raad.

» Notificatie en notulen

De door de Ministerraad genomen beslissingen worden opgenomen in “notificaties” die aan alle regeringsleden worden gestuurd.
Een “beknopt verslag” van de vergadering wordt opgesteld door de secretaris van de Ministerraad. Een systematisch verslag wordt slechts sinds 1918 gemaakt.

» Archieven

Wanneer de eerste minister ontslag neemt uit zijn ambt is het de gewoonte dat hij zijn persoonlijke dossiers meeneemt. De meeste gewezen eerste ministers (of hun erfgenamen) hebben in het verleden hun persoonlijke archief in bewaring gegeven bij het Algemeen Rijksarchief. Ook de beknopte verslagen van de Ministerraden sedert ongeveer 1920 bevinden zich daar. De “notulen” van de Ministerraad voor de periode 1918-1979 zijn toegankelijk via de website van het Rijksarchief (www.arch.be/Ministerraad).

Actuele info over de federale regering vindt u op
http://www.belgium.be

Meer info:
Kamer van volksvertegenwoordigers - Dienst Public relations en Internationale betrekkingen, 1008 Brussel
e-mail: info@dekamer.be — www.dekamer.be

27.01.2025